

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učitelstva — Poverjenišvo Ljubljana.

Vse pise, v oceni poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Franciška ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franco.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100 — K, za naročnike v inozemstvu 140 — K letno. Posamezna številka po K 2 —.

Za reklamne notice, pojedina, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrstlo. Priloge stanejo poleg poštne še 50 K.

Telefon uredništva
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1 . 50 . . . za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tije so proste poštne.

Nabavne uradniške zadruge.

(Poročal na učit. zborovanju v Sodražici nadučitelj Mihael Vrbič.)

»Samemu ni dobro biti.«

Ta izrek je združil v raju dva človeka. To je bila menda prva in prava zadruga. Stari Slovani so živeli tudi v zadrugah; bilo jim je skupno delo, skupno uživanje, skupno življenje, torej skupno v žalosti in veselju, v borbi in miru, lenuhe brezposelnike pa so pogнали ožigosane po svetu. V onih časih je bila zadruga družinska oblika, v predvojni dobi, v dobi narodnega zatiranja so bile razne zadrugne obrambna društva, svetovna vojna pa je zopet izrazito pokazala, da je zadruga dete gospodarskih neprilik.

Zadružni zakon z dne 9. aprila 1873 je imel za posledico poleg materijelne podpore, tudi moralno zboljšanje in okrepitev slovenskega življa. Polagoma se je jelo zatirati oduševstvo, mali človek in gospodarsko slabi ljudje in stanovi so se skušali potom zadrug otrestiti kapitalno močnih poedincev, ali še močnejših njihovih združenj. Pravo zaslombo in zaščito pa je našlo naše ljudstvo v zadrugah v narodnem oziru. Iz preostankov in letnega dobička so se podpirala narodna, leploslovna, pevška, gasilska društva, občekoristne naprave, ki niso našle milosti pri vladi, dijaške ustanove itd. itd. — In kaj naj rečem v strogo naših združenjih: »Vdovsko učiteljsko društvo«, »Samopomoč«, »Učiteljski konvikt«, »Učiteljska tiskarna«, »Učiteljska posojilnica«, »Zdraviliški dom«, »Tvoronica učil«, ali niso to sami uspehi srečne zadrugne misli? — Ali ni vsega tega rodil zadrugni duh, učiteljska delavnost, skupnost in vzajemnost. — Ali ne delujejo širom domovine učitelji v važnih pridobitvenih, nakupovalnih živinorejskih, sadjarskih, čebelarjskih zadrugah? Ali ne vrši učiteljsvo svetovnega - propagandnega dela za zadrugne v višje organiziranih ljudskih šolah, v ponavljajo - kmetijsko - gospodarskih šolah, obrtnih tečajih?

Čudno, taka agilnost, osobito starejšega učitelstva v zadrugah, šolah in tečajih, ko nam je pa vlada takorekoč usilila »Potrošaško zadrugo« drž. nastav-

ljencev, tedaj je završalo in odmevalo iz vseh učiteljskih zborovanj: »Ne maramo za to dobroto!« — To ni za nas, osobito ne za učitelje, ki smo raztreseni, oddaljeni od kulturnih centrov, od udobnih železnic! — Edino tovariš A. Škulj je v »Učit. Tov.« leta 1920, št. 49., pozdravljaj naredbu. Navel je sicer več kamnov spodtike: Zadrugam bo primanjkovalo kapitala; zato bo vsak višji polet nemogoče, izključena krepka konkurenca. — Preveč je med nami razdiračev. — Obveznost smatra za nemilo silo. — Manjka zmognih delavcev. — Nevšečna mu je nazadnje tudi razdelitev dobička v humanitarne namene.

Tovarišvo, vsi preko teh kamnov, vsi na noge! Meni se ne zdi Potrošaška zadruga samo umestna, zdrava, ja celo sila potrebna. Obsodba kar vnaprej: »Ni za nas« — je nepremišljena, maločastna za kulturne delavce. Treba je zanimanja, vsestranskega razmišljanja, poglobitve v stvar, umestnih predlogov, pametnih naredb in vse bo šlo. Godrnjači bodo utihnil, delavcev bo dovolj in kapitala tudi. V nastopnem hočemo podati vam in javnosti nekaj razmišljanj v dobro P. z.

Zadružni kapital, ozir. obratnega kapitala je okrog 40 milijonov dinarjev. V tej glavnici je 10% odtegljajev od uradniških plač in 1%ni prispevek od državnih nabav. V tem niso všteti deleži po 500 dinarjev posameznih zadrug, ki imajo prišlopiti Zvezi v Beogradu, deleži po 100 dinarjev članov pri P. z. članicah pokrajinskih. Država sama mora prispevati, recimo z najmanj 3/8 državnega proračuna, dati nekaj brezobrestnega posojila, nekaj po zelo ugodni obrestni meri.

Brezbrizničke, mlačneže je omajati, razdirače ugnati, odklanjajočo silo izpremeniti v ustvarjajočo. Vsakdo naj nosi seboj ključce za P. z., pa naj jih imenuje potem že: dobrovoljno, brigo, delavnost ali kakorkoli hoče, da le odpro, če ne vrat v P. z., ali blagajne, pa vsaj srca in roke.

Obveznost za pristop se mora uveljaviti. Izgovor članov: Smo predaleč od centrov, od železnice, naj ne velja. Če ne gre gora k preroku, mora prerok na goro. Že sedaj se izplača pot v središče. Jaz na pr. plačam voznine T.—R. 56 K. V Ljubljani nakupim:

1½ l olja za 68 K, doma stane 108 K, difference 40 K. Dva kosa navadnega mila stane 32 K, doma stane 48 K, difference 16 K. Dva kosa mila za umivanje 5,2 K, doma stane 8,4 K, difference 3,2 K. 1½ kg riža 33 K, doma stane 60 K, difference 27 K. 1½ kg sladkorja 63 K, doma stane 78 K, difference 15 K. Pisemski papir ovoj 14 K, doma stane 22 K, difference 8 K. — Skupaj 109,2 K difference.

Napravil sem izlet, obiskal znance, z njimi malo pokramljal, se pozabaval in pri vsem tem napravil še dobička 53,2 K, kaj pa vožnja nazaj! Nad mano, pod mano, krog mene — »paket«.

Samci gospodične imajo pripravljen gotov izgovor: mi ne potrebujemo takih reči. Sukno, volnenino, baržun, svilo, galanterijo, kaj takega je za nas. Dobro, kjer ste na hrani, se gotovo ne bodo branili jestvin in enakega blaga po nizkih ugodnih cenah, imeli boste gotovo veliko ceneje hrano.

Mestni učitelji morda dobe tudi izgovor: imam prijatelje med trgovci, obrtniki — »še gre«. Za te naj velja rekto: »Eden za vse, vsi za enega«. Ustanove naj se velika skladišča, odsvetujem ustanavljanje malih zadrug branjarji, kakor veleavajo pravila: zadruga z 10 člani. Država dovoli razne olajšave in ugodnosti. Dopisovanje z zadrugami bodi poštne prosto. Po železnicih in poštah naj veljajo izvanredni vozni in poštni tarifi. Blago odda brzovozno, plača le ½ navadne voznine. — Za sukno, tekstilno in enake baže blago, naj se upelje uzorčne knjige. Glavni savez naj stopi v stik s tovarnami, te naj uredi vzorčne knjige, razpošiljajo po pokrajinah Slovenije, Hrvatske, Srbije, z blagom, kakoršno je tam v navadi. Izbrano blago naj se nato naslavlja kar naročnikom ne centrali, da se izognemo dvojni voznini in troškom. Vzorčnih knjig seveda ni smeti zadrževati iz nagajivosti, krožijo naj iz kraja v kraj. To je le en slučaj v bolj umevanje, spada na v podrobno poročanje pri ustanavljanju pokrajinskih zadrug. In kaj lahko človeška iznajdljivost še vse ukrene, dobra volja vse učini; samo teti Lenki dajmo slovo. Kaj pravi Srb: »Delaj, štedi, pa češ imati.« Zadružno polje je ugodno pripravljeno za vse: stare, mlade, moške,

ženske, samce in okomatane.

Delavcev med nami, uradniki dovolj, vsaj delo človeka, ljubezen do stvari bodri, zadružni duh vodi in poštenost narekuje da ne smeš bližnika-sočloveka gospodarsko izkoriščati. Nepoštenost, nemoralnost mora iz zadrugarstva, ker je to nezdružljivo z veličanstvom prosvitljenega človeka.

V načelstvo, v nadzorstvo, na vodilna mesta, ne takih mož, ki jim je čast in oblast vse — pa prav vse, ampak mož vesti in srca, požrtvovalnega dela. Za odbornike ne ljudi s prijaznim licem, siadkih besedi na zvitim repom, marveč činovnikov neomadeževane preteklosti, ki bodo obravljali delo v zadrugi po načelu čim najpopolnejše gospodarske morale, da ne bodo zadrugne le v prid posameznih funkcionarjev zadrug. Poslovanje, knjigovodstvo naj bo kolikor možno enostavno, pa vzorno. Ne takoj v začetku nebroj poslovnih knjig, tipkarič, uradnikov — takega aparata, ki si z napotjem zaslanjajo delo. Vneti zadrugarji tudi ne smejo poznati šurnega dela.

Pravila slone na že omenjenem združnem zakonu. Ni jih potreba sedaj premišljati; kajti, kaj pomagajo najboljša pravila, če na manjka zadrugnega duha, vnetih in vestnih delavcev. Pravila se po potrebi prenavljajo. Vsekako bo treba takoj v začetku strogo paziti na to, da ne bodo nekateri zlorabljali dobrot P. z. z naročanjem za sorodstvo, prijateljstvo. V poglavju IV, člen 41. naredbi bo postriti v toliko, da se malovestne člane nele izključi marveč mu odvzame vplačan delež in prisodi še kaka občutljivejša kazen; kajti nele, kjer so temelji zadrugnega dela zdravi, tudi vsi člani morajo biti v gospodarsko-moralnem pogledu čisti, da se preprečijo vsestransko nemoralne mahinacije.

Dne 8. maja t. l. se je vršila v Beogradu prva skupščina uradnih konzumnih zadrug iz cele države po uredbi z dne 5. decembra 1920. V novoizvoljenem upravnem odboru je tudi Slovenec, Miloš Stibler, šef kabineta poljedelskega ministrstva.

Dani so torej vsi pogoji. Na nas samih je, da se za stvar zavzamemo, skličemo drugo uradništvo in vse člane, ki

I. B.:

Javna telovadba šolske mladine v Ljubljani.

Pričetkom tekočega šolskega leta smo se sestali ljubljanski telovadci-učitelji srednjih in meščanskih šol z namenom, da ustanovimo lastno stanovsko in strokovno društvo, čegar naloga naj bi bila pospeševati telesno vzgojo šolske mladine ter varovati in podpirati naše stanovske koristi in težnje. Misel je našla med tovariši splošno soglasje, obenem pa smo sprožili tudi misel o prireditvi javne telovadbe z učenci srednjih in meščanskih šol v Ljubljani. Tudi ta predlog je bil sprejet, začeli smo takoj s pripravami. Tovariša Jeras in Kozak ter gđc. Trdinova so prevzeli sestavo prostih vaj za javno telovadbo, drugi tovariši pa so sestavili društvena pravila. Pri raznih nadaljnjih sestankih smo predelali proste vaje, ki so se pričele poučevati po vseh zavodih.

Dne 16. januarja se je vršil ustanovni občni zbor, ki so se ga udeležili tudi vnanji tovariši. Ko je višji šolski svet do-

volil prireditev javne telovadbe, smo pričeli z glavnimi pripravami. Poudarjamo, da so sedanje šolske oblasti mnogo bolj naklonjene telesni vzgoji nego so bile prejšnje. Največ neprilik nam je povzročalo pridobiti za javno telovadbo primeren prostor. Vzlic vsem prošnjam in vlogam nima namreč nobena ljubljanska šola potrebne in primeroma velikega igrišča. Posamezni športni klubi in telovadne organizacije so si po prevratu priborili igrišča in telovadišča, šole pa doslej takih prostorov še nimajo. Dolžnost mestne občine bi bila, da preskrbi šolam take prostore, kar bi v Ljubljani ne bilo težavno, ker so v neposredni bližini mesta lopa zemljišča, ki so kakor ustvarjena za telovadišča in igrišča in bi jih bilo mogoče pridobiti proti primerni najemnini. Kako vse drugače skrbijo druga mesta izven naše države v tem oziru. Ne katere države so celo izdale zakon, s katerim se daje mestom razlastitvena pravica za prostore, ki so potrebni šolam za igrišča in telovadišča. Lastnega prostora torej nismo imeli in to je skoraj ogrozilo našo javno telovadbo. Zatekli smo se v Štepanjo vas, kjer ima sokolsko društvo

lastno letno telovadišče, ki ga nam je prepustilo, baron Kodeli pa nam je dovolil uporabljati tudi poleg ležeče zemljišče. Prostor ni zadoščal našim potrebam, zato smo morali onejiti najvišje število telovadcev na 774, na dovoljnem prostoru bi jih bilo nastopilo čez 1000. Tudi prireditve prostora za gledalce ni bila lahka. Sokolsko društvo I. v Ljubljani nam je posodilo proti odškodnini tribune. Sokolsko društvo v Štepanji vasi pa je oskrbelo prevoz in vzpostavitev tribun. Učenci I. deške meščanske šole so pod vodstvom meščanskošolskega učitelja g. Novaka izmerili in zakoličili prostore za posamezne telovadce ter se s tem praktično vezbali v zemljemerskih vajah. Garderob za učence seveda nismo mogli postaviti, zato so se morali dijaki preoblačiti na odprtem prostoru poleg telovadišča, učenke pa so imele za to poseben prostor na obsežnem dvorišču Povšetove gostilne. Stroški za prireditev so naraščali kakor hudournik, društvo na je bilo brez premoženja. Iz te stiske so nas rešile ljubljanske banke, ki so nam dale denarno podporo v znesku 9000 K. Podprli so nas tudi drugi. Gospoda Krabež in Šlahta sta

nam brezplačno ponudila stole, poveljnik dravske divizije je dovolil brezplačen prevoz stolov, Učiteljska tiskarna pa nam je zastojnik natiskala lepake in letake, ki so bili edina reklama za nas. Naše časopise pa nas ni podpirala, vzlic prošnjam ni priobčilo naših notic, s katerimi smo opozarjali občinstvo na javno telovadbo. Zato je bil tudi obisk nepovoljen in ostala nam je tretjina vstopnic neprodanih. Čisti dohodek je bil zelo majhen, brez podpore pa bi bili imeli celo zgubo. Zato so tudi podpora društva na posameznih šolah dobila le neznatne prispevke. Izmed zavodov, ki niso sodelovali, se je zanimal za ta nastop edino zavod za gluho-neme. Ravnateljstvo je zaprosilo za brezplačen vstop. Tega seveda nismo mogli dovoliti, ker smo bili prepričani, da bo občinstvo zasedlo vse prostore, pač pa smo z veseljem dovolili, da so učenci prisostvovali glavni skušnji, kjer so videli isto kakor pri javnem nastopu.

Sporod je bil prikrojen našim razmejam. Od početka je bilo določeno, da nastopijo dijaki tudi v lahko atletičnih vajah, toda zaradi pomanjkanja telovadišč in igrišč naše šole niso mogle uspešno go-

prejemajo od države plačo pod kakoršni-
mikoli imenom; nato združeno ustanovi-
mo zadrugo in io izročimo vašim pošte-
nim rokam in uspeh ne bo le zagotovljen,
marveč iz preostankov bomo lahko gra-
dili humanitarne zavode, ki smo jih mi in
naši potomci tako potrebnimi. Sistimizirane
mesečne plače niso vse ugodnosti uradni-
škega stanu, službeni kraji, službeni od-
nošaji, družinske razmere in potrebe ho-
čejo še vse drugačnih udobnosti, in te
gotovo dosežemo v najkrajšem času in
najsigurneje po Potrošački zadrugi. Zato
vsi na krov!

Izpiti iz slovenščine in obmejne šole.

Letos so delale tiste nemške učne
osebe, ki so ostale še v naši službi, izpit
iz slovenščine. Sicer jih ni bilo bogve ko-
liko — v Mariboru menda 15 — a vendar
je potreba z ozirom na šolske, narodne in
ne nazadnje tudi državne interese izpre-
govoriti o teh izpitih odkrito besedo.

Izpiti so bili, kakor se je pokazalo in
deloma tudi pričakovalo, gola formalnost
in nič drugega. Zakaj, da bi se tujerodec
našemu jeziku toliko privadil tekom dveh
let, da bi v njem mogel poučevati druge,
to je nonsens. Posebno je še nonsens pri
takih ljudeh, ki se ne učijo jezika iz lju-
bezni in interesa in ki bi se rajši in z več-
jim veseljem učili celo culukafriščine, ka-
kor pa slovenskega jezika, do katerega
gojijo po veliki večini strupeno sovra-
štvo. In vendar so napravili vsi izpit, če-
prav nekateri niso mogli niti deset vrst
napisati v slovenskem jeziku z napakami
vred. In sedaj imajo ti ljudje črno na be-
lem, da imajo državni izpit iz našega
jezika.

Mi jim nikakor ne zavidamo tega.
Nasprotno: prav privoščili bi prav vsem,
ako bi se le mogli zanesti, da dotične ose-
be uvidijo, da se jih je pardoniralo in da
bi vsaj z desetinko tiste ljubezni, kakor
so nekdanje delovale za Avstrijo, delovale
sedaj za našo državo, katera jim daje
kruh in jih vrhu vsega še tako pardonira.
Tudi se ne maramo ozirati na razne glo-
se, ki so se delale o teh izpitih zlasti med
lajki. Samo eno hočemo pribiti: v podob-
nih razmerah in s takim znanjem bi izmed
nas v republiki Avstriji vsak sfrčal kakor
je dolg in širok. Pri nas so pa še vedno
merodajni različni oziri. Če drugod nas
tepejo s škorpionji, mi si za tujca vselej
nataknejo najmehkejšo rokavico. Pova-
bimo ga k skledi in v zahvalo nam napo-
sled pljune v njo. To se ni pripetilo samo
enkrat, ampak že nešteto krat. Seveda
nam »barbarom« ne pride na misel, da bi
drugače ravnali napram takim »Kultur-
trägerjem«. Bratu znamo vrniti milo za
drago, a tujcu ne.

S takim postopanjem pa si nikdar ne
pridobimo nasprotnikov, kakor napačno
mislijo nekateri. Zakaj ti ljudje smatrajo
našo dobroto za slabost in se še vedno
čutijo privilegirane v bogzna kako vzvi-
šene nad nami. Dokazov za to je več ka-
kor dovolj in jih ni treba navajati. Nadu-
tost in nemška zagrizenost zlasti nekate-
rih takih »jugoslovanskih« učiteljic je že
tako znana v javnosti, da je ni mogoče
več zakriti s plaščem tovarštva. Nai bi
si bil kdo izmed nas dovolil le stotinko
tega pred rajno Avstrijo proti državni
oziroma vladajoči rodbini, kar so si do-
volile nekateri učiteljice v Mariboru ob
raznih prilikah, takoj drugi dan bi bil od-
stavljen. Pri nas »barbarih« je seveda
samo posebi umevno, da je to drugače.

iti teh vaj, zato smo jih morali odstavi-
ti z vzporeda. Vobče je bila javna telovad-
ba dovoljna. Bili so sicer še vedno nedo-
statki, toda pri tolikem številu učencev
in pri prvem nastopu je to odpušljivo,
zlasti ker so mnogi večji učenci, za kate-
re je telovadba šele po vojni postala ob-
vezen predmet, kazali premalo zanimanja
za javno telovadbo.

Moralen uspeh je bil za nas zadovo-
ljiv. Storili smo vse, kar je bilo pri današ-
njih razmerah storiti mogoče. Pokazali
smo, da se šolska telovadba polagoma
prestroja in da se goji sistematično in
po večini pravilno v prid učeči se mladi-
ni. Izboljšanja so potrebna še vedno in če
bodo tudi poklicane oblasti storile svoje
dolžnosti, je upati, da bo prihodnja taka
prireditev boljša in da bo odgovarjala
vsem modernim predpisom telesne vzgo-
je, ki stremi za tem, da nudi šola mladini
noleg umstvene izobrazbe tudi telesno
kulturo. Ti predpisi pa zahtevajo več gi-
banja pod milim nebom v čistem zraku
in na solncu. Zato nas ne moti kritika, da
so nekateri večji telovadci telovadili brez
srajc, ker v tem ne vidimo nikakega po-
hujšanja — prepovedati bi morali tudi

Nekaj pa je, proti čemur moramo od-
ločno nastopiti. Naj imajo te dame že iz-
piti iz našega jezika, ampak naše mladine
tu na meji ne smejo še naprej zastrup-
ljati s svojim protidržavnim strupom. Iz
našega jezika se ne smejo več v šoli nor-
čevati, da imajo mačke in psi lase, pete-
lini glavni in da je mica — široka itd.,
kakor se dogaja sedaj. Ako hočejo taki
ljudje ostati v naši službi, naj gredo v za-
ledje, kjer ne morejo nič škodovati; ni-
kakor pa ne smejo ostati na meji. Tukaj
je treba predvsem učiteljstva, katero sa-
mo jamči, da bode vzgojevalo mladino,
čeprav tujerodno, vendarle vsaj v držav-
nem smislu. Ti ljudje — pravzaprav saj
so samo dame — pa tega nikoli ne bodo
storili. Jamstev in obljub lahko dajo sicer
na stotine, a delale bodo pa kakor do se-
daj še vedno po svoje.

Dovolj imamo vrlih učiteljic po de-
želi, ki bodo rade prišle na lepa mesta ob
meji, čeprav prevzamejo nemške razrede.
Saj ni nikjer zapisano, da bi morale ravno
Nemke imeti ta mesta. Slovensko učitelj-
stvo je v teh dveh letih dovolj jasno do-
kazalo, da si zna pridobiti srca tuje in
potuščene mladine in po njej tudi starše.

Značilno je tudi dejstvo, da te nem-
ške dame niti ne smatrajo vredno, da bi
pristopile k naši strokovni organizaciji.
Samo par izjem je. Morda store to sedaj,
ko imajo državne izpiti iz slovenščine.

Poudarjamo še enkrat: v šolskem in
državnem interesu je, da se v tej zadevi
izvede že v doglednem času temeljita re-
medura.

Albin Wankmüller.

I.

Z gorenjim junakom bi se ne pečali
in škoda se nam zdi, da porabimo zanj to-
liko dragocenega prostora v »Učit. Tov.«,
ako bi njegova zadeva ne bila taka, da
je čutilo ljubljansko »Jutro« dne 25. maja
t. l. potrebo, da jo je vsaj nekoliko ome-
nilo pod naslovom »Narodni škandal«.

Wankmüller službuje namreč 10 let
na Bregu pri Ptujju, t. i. na šoli, ki je bila
l. 1911. ustanovljena od šulferajna z izra-
zitim šulferajnskim namenom: Wankmül-
ler je bil tedaj tam pred preobratom in je
ostal tam po njem. Kdo je Wankmüller in
kako je bilo mogoče, da je ostal na svo-
jem mestu še naprej, naj raziasnijo te
vrstice.

Albin Wankmüller je kot Slovenec iz
Vuzenice maturiral l. 1885., v ptujskem
okraju pa službuje od l. 1893. Takrat je
dobil službo nadučitelja pri Sv. Duhu v
Halozah, kar je bilo v tistih časih za mla-
dega človeka precej, ko je bilo za vsako,
še tako slabo nadučiteljsko službo prosil-
cev na razpolago dovolj. Sv. Duh v Ha-
lozah pa je kraj, kjer imajo vinograde v
rokah iz večine razni Nemci iz Ptujja in
od drugod. V šolo so pohajali tedaj največ
otroci viničarjev, odvisnih od svojih nem-
ških gospodarjev. Edina inteligenca v kraju,
ki nima svoje župnije, je učiteljstvo. Kdor
pozna viničarsko odvisnost od gospo-
darja, ve lahko, kako so bili ti prepojeni
s štajercijanskim duhom. Niso pa še bili
štajercijanski posestniki domačini, zato je
bilo treba dati tem duševnega voditelja z
učiteljsvom, ki naj jih zapelje na to pot.
Wankmüller je takoj pokazal, da je mož na
svojem mestu in da ima vse lastnosti, da
se usposobi za delavnega renegata. Slo-
venskega uradnega spisa izpod njegove
roke ni najti in ne slovenskega poročila
na šolske oblasti, pač pa je kmalu po svo-
jem prihodu k Sv. Duhu začel dobivati od

konanje — pač pa je to edino pravilna
telovadska oprema za telovadbo pod mi-
lim nebom kjer pridejo tudi solčni žarki
do veljave. Napačna je tudi trditev, da so
se fantje preoblačili med dekleti, vsaj med
nastopajočimi ne, ker so bili oboji ločeni,
kar smo že zgoraj omenili. Nekateri je
motila tudi sokolska koračnica. Ker ne
živimo več v časih, ko je bila sokolska
koračnica pregrešna, Radezkymarsch in
O. du mein Österreich ali podobno pa ofi-
cne koračnice naj se nikar nikdo ne
snotika nad njo, ker je za živahen pohod-
na najboljših koračnic in menda tudi Or-
nim ne zmeša koraka, sicer se nam pa zdi
neokusno, da se pri nas nobena prireditev
ne more izvršiti brez političnih remini-
scenc in nestvarne kritike.

Naša prireditev je imela tudi propa-
gandni namen. Če smo z njo vzbudili za-
nimanje za telesno vzgojo pri roditeljih
in pri odločujočih faktorjih, ne moremo
soditi, zdi se nam pa, da smo storili prvi
korak v tem oziru in če ne bomo v enem
letu dosegli vsega, za čemer stremimo,
nas to ne plaši, zavedajoč se da tudi do-
bra stvar ne najde takoj in povsod zago-
vornikov in privržencev.

takratne okrajne in deželne šolske oblasti
pohvalne dekrete in denarne nagrade za
uspešen pouk v nemščini. Škoda, da se
danes ne more več dognati, koliko je bilo
iudeževih grošev, ki jih je dobival že ta-
krat za svoje ponemčevalno delo tudi še
od šulferajna. Kako je skrbel za šolo pri
Sv. Duhu še pozneje, nam priča dejstvo,
da si je izposloval potem, ko ni več služ-
boval tukaj, imenovanje šolskega oreda
pri Sv. Duhu, in kot tak je rekel svojemu
nasledniku: »Sie müssen bedenken, dass
Sie vom deutschen Bezirksschulrat zum
Oberlehrer ernannt wurden.«

Dostojneje so za tako njegovo delo-
vanje nagradili Wankmüllerja ptujski
nemški mogotci l. 1905. Takrat je bilo
razpisano učiteljsko mesto na nemški de-
ški ljudski šoli v Ptujju. Duh Ornigov je
začel prav v tisti dobi najsmotrenejše
svoje raznarodovalno delo, smrad ptuj-
skih šnopsarij je okuževal mesto in okraj
in dobro je bilo vse, samo ako je bilo na-
perjeno proti Slovincem. In v tistem času
je dobil razpisano učiteljsko službo na
mestni nemški šoli v Ptujju Wankmüller,
učitelj, usposobljen za slovenski učni je-
zik. Dobro so ga morali poznati ptujski
Nemci, da mu celo te usposobljenosti niso
štel v zlo, in dobro tudi Ornig sam, ki
mu je dal stanovanje v lastni hiši na Bre-
gu. Tedaj je postal Wankmüller »Nem-
mec« po duhu in v resnici »Nemka« je
postala njegova žena, in sicer tako zagri-
zena, da je še danes doma »Nemka«,
pristna Nemca pa sta bila njegova sina.

Tako izpreobrnjeni Wankmüller je
moral ptujskim Nemcem služiti dobro,
predobro in vestno, da so ga spoznali
6 let pozneje med 30 najzagrizenejšimi
nemškimi prosilci za nadučiteljsko službo
na novoustanovljeni šulferajnski šoli za
naivrednejšega, da zasede to mesto. Kak-
šnega moža so rabili, nam pove najjasneje
dejstvo, da je Breg kot predmestje Ptujja
bil najtrdnjša postojanka, iz katere se je
razširjala vsenemška misel na desni breg
ptujškega polja in Haloz. »Nemec« Wank-
müller je našel milost v njihovih očeh,
ker se jim je klanjal na vse načine, izpol-
noval do pičice vse njihove ukaze ter jim
denunciral premalo nemškega duha polno
delo svojih nemških tovarišev, o čemer
nam še danes pričajo napadi na Wank-
müllerja, ki so jih v nemških učiteljskih
listih o njem pisali nemški učitelji. Ne-
značajni, zviti in zahrbtni poturica je pre-
kosil Turka samega, to pa je bila njegova
največja zasluga!

II.

Prišel je preobrat. Vsakdo je prič-
koval, da se z izpremenitvijo šulferajnske
šole na Bregu v narodno šolo odpravijo
v blaženo Avstrijo tudi učitelji te šole. A
glejte! »Deutsche Volksschule« je dobila
napis »Narodna šola«, odpustile so se z
nje 4 učne moči, tisti pa, ki je postal vo-
ditelj narodne šole, je bil ravno bivši
»Oberlehrer der deutschen Volksschule«!
V tistih dneh se je namreč menjavalo na-
vdušenje z ogorčenjem in navdušenje je
v marsikateri mehki slovenski duši pre-
upilo ogorčenje, da se je zveselila »spo-
kornika«. Tudi Wankmüller je šel tedaj
v Canosso. Postal je Slovenec in prvič po
25 letih svojega službovanja v ptujskem
okraju je z drugimi spokorniki našel pot
v ptujsko učiteljsko društvo. Kaj zato, če
njegova žena še danes ne izpregovori v
svojem domu slovenske besede? Kaj za-
to, če je eden njegovih sinov še danes
teolog v Gradcu in lomi slovenščino za
največjo silo?

Tako je položil Wankmüller eno že-
lezo v nemškoavstrijski ogenj, drugo v ju-
goslovanski s tem, da je sam postal član
slovenskega učiteljskega društva in po-
slal drugega svojega sina nadaljevat me-
dicinske študije v Zagreb. V dobi navdu-
šenja so videli naši ljudje le drugo nje-
govo prenričanje in verjeli v spokornje-
nost.

Še več, verjeli so celo njegovim mo-
škim zatrdilom, ki jih je tedaj založil pri
okrajnem šolskem svetu ptujskem, po-
stavljenem od Narodnega sveta. Wank-
müller je namreč takrat prosil, naj ga pu-
ste le malo še na Bregu ter zastavil slo-
vensko besedo, da namerava ostati tam le
do konca šolskega leta 1918./19., potem
pa prosil za upokojitvev. Ptujski Slovenci
so mu nasledili in okrajni šolski svet je v
svoji seji sklenil iz ozirov na pomanjkanje
učiteljstva in na Wankmüllerjevo izjavo,
da se od vsega učiteljstva na Bregu za-
časno pusti do konca šol. leta 1918./19.
W., da se mu do tedaj poveri šolsko vod-
stvo, potem pa naj se to mesto razpiše.
Višji šolski svet je ta sklep potrjal, ogor-
čenje se je deloma poleglo, ker je učitelj-
stvo zaupalo v resnost ukrepa višjega
šolskega sveta.

Wankmüller je pridobil s to rešitvijo
čas in lisiak se je v svoji lisičini oddahnil;
počasi je prilezel na svetlo, da se ogleda.
Po deželi se je širil takrat Verstovšek-
Vadnjalov duh in Wankmüller jo zmisli!
»Počemu«, si je dejal, je eden mojih si-
nov v teologiji? Počemu imam sam do-
bre prijatelje med duhovščino? Počel je
letati od tega do onega, iskal zvez, zlezel
v politično stranko SLS sam, ki se je
ogibal vsake slovenske politične stranke,
prestopil je iz ptujškega učiteljskega dru-
štva v štajersko podružnico Slomškove
zveze. Tu je svoje dosegel: **Vkljub prote-
stom od vseh strani** je ostal na Bregu in
služba se ni razpisala. Mislili smo, da no-
vi višji šolski svet poravna to krivico
svojega prednika; krivico, storjeno slo-
venskemu učiteljstvu s tem protežira-
njem bivšega šulferajnskega eksponenta.
Vidimo pa, da smo se v tem motili! Med
zadnjimi razpisi v ptujškem okraju pač
čitamo, da so se razpisale 4 učiteljske
službe, ni pa razpisana nadučiteljska. Vi-
dimo tedaj: Obdržati se hoče Wankmül-
lerja še nadalje, hoče se mu še naprej da-
jati prilika, da šikanira in denuncira na
šoli nastavljen napredno slovensko uč-
teljstvo; dovoljuje se mu, da tudi v bo-
doče ovira na Bregu narodnostni razvoj
s tem, da nasprotuje ustanovitvi sokol-
skega naraščaja ki je ravno tukaj tako
potreben — skratka: pustiti se hoče, da
postane bivši »Oberlehrer der deutschen
Volksschule« po postavi »nadržitelja nar-
odne šole«.

Povemo pa na ves glas, da tega ne
moremo trpeti! Slovensko misleče uč-
teljstvo ptujškega okraja je v pretekli do-
bi trpelo preveč nasilja in krivic, da bi
moglo še nadalje v svoji sredini gledati
brez značajnega človeka, ki je bil denun-
ciant in pomagač njegovih nasilnikov,
zato s polnim zaupanjem pričakuje od viš-
jega šolskega sveta, da izčisti te razmere
ter kratkoma odstavi Wankmüllerja.

V Belo Krajino.

Vabimo Vas mladi tovariši in tovari-
šice v našo lepo Belo Krajino. Pridite v
tisti idealni, ki imate srce in smisel za
narodovo prosveto. Široko delavno polje
se vam odpira pri nas. Do otvoritve be-
lokranjske železnice v starih tradicijah in
primitivnem svojem žitju je bila zapuščena,
zapostavljena in zanemarjena od osta-
lega sveta. Odkar pa je železni konj pre-
rinil prvič skozi lepe, zelene Gorjance, se
je skrčila pot do kulturnega sveta. Nič
več ni mučne vožnje v dežju in mrazu v
škipajočem poštnem vozu. Ljubljana
nam je sedaj bliža, kot nam je bilo prej
Novo mesto, prva naša postaja.

Tisti, ki verujete v blagoslov dela,
pridite!

Kot učitelji imate hvaležno polje v
šoli. Kot narodni delavci imate obširno
neorearano polje, ki čaka čvrstih oračev,
da zasede čvrsto plug prosvete in ledino.
Pridite! In ve tovarišice? Bele rojakinje
Vas pričakujejo. Njih mehke, jugoslovanske
duše, dovzetne za vse dobro in po-
šteno, čakajo na Vas. Mnogo zanimivega
vam bodo nudile. Da li ste videle kako se
prede, tke, veze? Videle ste li mogoče
krasne belokranjske pisaničice, produkt
pesniške in umetniške ženske belokranjske
duše? Poznate naše mehke, otožne
in one šaljive belokranjske narodne pes-
mice? Hočete belih narodnih noš, okiče-
nih z modro in rdečo nitjo? Mogoče hre-
penite po ljubečih otroških »scih«? Pri-
dite!

In vsi tisti, ki ste prijatelji večnolepe
prirode? Ob pogledu na tajinstveno Kol-
po, se vam pomirijo živci in duša vam
zasanja...

Belokranjci so ostali zvesti svojim
stariim tradicijam. Narodne šege in obi-
čaji so ohranjeni in vkoreninjeni kakor
nikjer drugod. Pridite in poveselite se z
narodom ali pa zarajajte v poskočnem
kolu... u dvadeset i dva«.

Še eno korist imate lahko. Krasen je-
zik, živ in nepokvarjen vam je najboljši
sredstvo, da se naučite čimprej srbo-hr-
vaščine. Ali ni naš župančič pravi belo-
kranjski slavec? Njegov jezik čujete tu
vsepovsodi, ali pa govori on naš jezik...

Ne izbirajte krajev in lepih hiš — vse
to je mrtvo Poiščite si življenja, src lju-
bezni in tega je pri nas. Pridite!

**Ali ste že pristopili kot član
(članica) k Tvornci učil?**

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ **Vabilo k društvenemu zborovanju logaškega učiteljskega društva** dne 9. julija t. l. na Rakeku v šolskem posloju, ki se prične ob 9. uri s sledečim sporedom:

1. Poročilo g. tov. nadzornika z ozirom na nadzorovanje šol v okraju.
2. Volitev stalnega odbora.
3. Volitev knjiž. odbora.
4. Volitev dveh delegatov za zborovanje UJU v Celju.

5. Statistično poročilo o prosvetnem stanju našega okraja poroča tov. R. Žnidaršič.

6. Volitev razsodišča.
7. Prosti predlogi, ki se pa imajo javiti vsaj do pričetka zborovanja predsedstvu in sicer pisмено.

Kdor želi skupni obed, naj se javi pri tov. Sulerju pravočasno.

Vabljeni so vsi člani in radi važnosti tudi učenci, ker ima zborovanje vsled prvih treh točk programa obenem značaj okrajne učiteljske konference. — Odbor.

+ **Društvo vpoškojenega učiteljstva** je imelo svoj občni zbor dne 8. junija t. l. Po primerni otvoritvi predsednika je poročal tajnik A. J. in nam povedal v glavnem, da se je društvo celo leto trudilo za zboljšanje našega gmotnega stanja in je odbor storil kolikor je bilo le v njegovi moči. — Odbor je imel opraviti tudi z raztelitvijo milostne podpore, katero je društvo v jeseni prejelo od ministrstva za socialno politiko. S solznimi očmi veselja se je nekaj vdov in sirot zahvaljevalo odboru za to darilo, kajti nekaj jih je dobilo po tisoč kron in še čez. — Kot dobrotnika društva se je skazal tudi ljubljanski magistrat, ki je v Ljubljani bivajočim članom dal goriva po znižani ceni; hvale mu! Med letom so umrli trije člani, po katerih so dobili sorodniki 738 kron pogrebne podpore. Pristopilo je v društvo 13 članov, med temi 6 iz Murske - Sobote, a tudi izključiti jih je bilo treba par malomarnih Pravih članov je 128, podpornih 18, ki so res hvalevredno podpirali društvo. Vse poročilo se je vzelo na znanje brez razprave.

Blagajnik S. P. je poročal o društvenih dohodkih in stroških. Zdatnejši stroški so bile pogrebne podpore, tiskovine in večkrat zvišane poštno pristojbine. Neizogibno nam je zvišati vplačila za smrtno slučaje in pristopnino. — Prejemkov je bilo 2487 K 55 v. Izdatkov 1697 K 50 vin. Prebitka pa 790 K 05 vin.

Gg. Gantar in Klinar sta potrdila, da so račun v najboljšem redu.

Na podlagi pravil § 5 a in § 10 c predlaga blagajnik, da se zviša prispevek 2 K 60 vin. na in pol dinara ali 6 kron; pristopnina 1 K pa na 5 dinarov.

Novi člani se sprejemajo v društvo tekem enega leta potem, ko so stopili v pokoj in še ni so 70 leto starosti prestopili. — Na predlog predsednika se da tajnika za preteklo leto nekaj nagrade.

Na predlog g. K. pridejo z vsklikom v odbor, ki se sestavi sledeče: Lokar Ivan, predsednik; Punčah Simon, podpredsednik in blagajnik; Breznik Martin, tajnik; Gantar Ivan, namestnik tajnika; Marout Minka, namestnica blagajnikova; Javoršek Anton, odbornik; Kavčič Fran, odbornik. Pregledovalca računov postane: B. Krener in J. Benedek. — Na to se seja zaključili. S. P.

+ **Učiteljsko društvo za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah** je zborovalo 8. t. m. pri Sv. Juriju Sl. g. pri prav povoljni udeležbi, odsotni so se opravičili. Po predsednikovem pozdravu se najprej spominja društvo svojih vrlih, ki jih je smrt poharala; 3. aprila t. l. je umrla v Ljubljani pri starših tov. iz Sv. Ruperta Sl. g. Pavla Jakopec; 6. aprila t. l. nam je zaspala bivša učiteljica ž. d. blaga nadučiteljica gospa Josipina Ješovnik v Sv. Rupertu Sl. g., prava krušna mati tovarišem (icam) in 23. maja je v Mariboru zaspala s svojim dojenčkom gospa Ljudmila Lavrenčič, roj. Urh, bivša učiteljica v Sv. Juriju Sl. g.; blag jim, časten spomin! — Nato se prečita dopis g. nadsvetnika dr. Jos. Krovogla poslovlivši se od nas iz Sv. Lenarta ter se zahvaljuje za spošno delovanje, ker je bil pozvan v Maribor. — Predsednik pohvali marljivega pevovodjo Jos. Veharja za njegovo disciplino in vztrajnost, pevke pa za lepo slovo in trud; le tako naprej! Njegov poročilo o širšem in ožjem sosvetu v Ljubljani se vzame na znanje, društvo izrazi željo, da se mora zadobiti pravica zak. dvojicam in da demokratska država ne sme trpeti tajnosti. — Zapisnik sušičevega zborovanja se odobri v polnem obsegu ter razmotriva podoben učni načrt zemljepisja in zgodovine za naše in 5. razrednice po tov. C. Vohiču in D. Jakopecu. — Tov. M. Perger poroča o zgodovini v globoko zamišljeni tvarini, sestavljeno po lastni izkušnji in prepričanju, originalen spis, ki je žel splošno zanimanje in priznanje. — Tov. F. Jakopec je predaval o določeni in podedovanju spola pri rastlinah, živalih in človeku, umstveno delo bakterijologov; učeno delo, opazovanje istih mnogih let je učinkovalo zelo počeno na poslušalce in radovednosti se je deloma ugodilo. V zahvalo se mu je s ploskanjem priznalo. — Predsednik se je še spominjal društvenih zaslužnih ustanovnikov, tu pokojnega nadučitelja Matevža Rajspa in bivšega člana nadučitelja Petra Pavlina, katerih grob so društveniki obiskali in rožice na nje položili. —

V gostilni Franje Kranjca se je izpregovorila še marsikatera želja in spodbuda za vneto narodno delo. — Delegatom za Celje sta določena predsednik Kranjc in ravnatelj Kopic.

+ **Učiteljsko društvo litjskega okraja** je dne 4. junija 1921. zborovalo v Ljubljani na I. mestni deški ljudski šoli na »Ledeni«. Sešli smo se najprej pred državno tobačno tovarno, katero smo si nato ogledali v 2 skupinah. Tu smo videli razne moderne stroje, prepariranje najrazličnejših vrst tobaka, kakor tudi izvanredno spretnost človeškega mehanizma — ondodnih delav! Tem potom bodi še enkrat izrečena najlepša zalivala g. ravnatelju Mandelju, ki nam je dovolil ta vsekako jako zanimiv ogled. — Nato se je na zgoraj omenjenem mestu vršilo zborovanje, katerega otvoril predsednik s primernim pozdravnim govorom. Veselje je bilo ozreti se po članin, ki so bili kaj čudno zastopani. Tega zborovanja se je udeležil tudi učiteljski zbor I. mestne deške ljudske šole. Prvi referent, tovariš Janko Blagajne, nas je v jako zanimivem predavanju vpeljal v sedaj aktualno vprašanje: »Deška ročna dela v ljudski šoli«. Podal nam je lepo sliko kako naj bi s tem poukom pričeli in ga po posameznih krajih razmeram primerno gojili.

Temu govorniku je sledila tovarišica Franja Jankovičeva o »Delovanju učiteljice na izvenšolskem polju«. Po kratkem in jedrnatem uvodu prečita dopis, ki ji je bil doposlan od »Društva slovenskih učiteljic«. Po živahni debati se sklene naslednja resolucija: »Učiteljice rade delujemo v smislu govora, ki ga je pri posameznih društvih imel g. poverjenik, dvornj svetnik dr. Skaberne. O tem delovanju pa se principijelno poroča edino poverjeniču UJU.« Nato predlaga tovarišica Zinka Vrščajeva, naj si osnujemo »Gospodarsko-gospodinjki odsek«, v kojem bomo skupno razmotrivali svoje potrebe in težnje te vrste. V ta odsek se izmed tovarišič izvolijo takoj te-le gđ.: Franja Jankovičeva, Ivana Dolinarjeva, Zinka Vrščajeva, Zinka Furlanova, Vera Tancigova in Vida Kneislova. Resolucije glede učiteljic, ki so poročene z državnimi uradniki se opuste, ker je v tem oziru že vse potrebno ukrenil širši sosvet poverjeničstva UJU. Za delegacijsko zborovanje, ki se vrši v I. polovici septembra t. l. v Celju, se izvolita kot delegata gđ. Zinka Vrščajeva in nadučitelj B. Andoljšek. Poleg imenovanih dveh tovarišev se jih oglasi še več, ki se istega iz lastnega nagiba udeležijo. — S tem je bil dnevi red na splošno izčrpan. Sledilo je še nekaj pojasnil o raznih internih zadevah, na kar je predsednik zaključil zborovanje. Prihodnje zborovanje se vrši kmalu po pričetku novega šolskega leta. — Tajnik.

+ **Učiteljsko društvo kranjskega okraja** je zborovalo 2. junija 1921 v Kranju. Od 106 članov je bilo navzočih 82. Po pozdravu poda gospod predsednik poročilo o svojem delovanju v okrajnem šolskem svetu kot zastopnik učiteljstva. Misli so se razpredale v končno njegovo mnenje, da naj bodo zastopniki učiteljstva vedno le v sredini okraja, ker le tamkaj zamorejo o pravem času in večkrat celo v zadnjem trenutku umeriti pravo smer v stanovskih ali posameznih osebnih zadevah. Da se učiteljstvo ne strinja z njegovo trditvijo, so pokazale želje večine navzočih, ki je per akklamacijem postavilo kandidata dose-danega zastopnika g. predsednika Cuznarja, namesto sed. nadzornika pa nadučitelja Josipa Lapajneja iz Crkeli.

Iz tajnikovega poročila smo doznali, da je koncertna turneja donesla nad 6000 K, ki smo jih podarili, Dijaški kuhinji v Kranju in Učiteljskemu konviktu v Ljubljani. Brezobrestnega konviktovega posojila je podpisal naš okraj ca. 80.000 K. Žal, da se je ta akcija omejila največ le na kamniški in naš okraj. Skoro vsak stam in v centralah svoje »domove«, le mi učitelji, čakajmo na kralja Matjaža! — Politično nestalno vreme nas je hotelo znova osrečiti z nadz. Karlom Simonom. Ker smo ga pa z našimi protesti izza društvenega zborovanja v Luki onemogočili, ga je vlada poslala v Radovljico, nam pa je dodelila nekoga Fort, Lužarja, ki je ravnatko neslavno zginil, kakor je bilo neslavno vse njegovo poslanje. Organizacijski sklep v neprijetnosti začasnih nadzornikov se je korenito in z jekleno voljo uveljavljal. Tudi volitve v viš. šolski svet so dokazale neoporečno disciplino. G. Janja Miklavčičeva je bila izvzeta kot zastopnica učitelj. v višjem šolskem svetu iz vrst naših družtvenikov. Da bode mogla ščititi tudi po-deželsko učiteljstvo in zastopati interese kmečkih šol, želimo, da se oživi v delo in razmere izven mesta, kjer ljudstvo ne išče učitelja, da bi ga poučevalo, izobraževalo, temveč se revež sam peha za onim drugim, večkrat z najneugodnejšimi uspehi, ki bi se mu naposled zamogli šteti v zlo, neupoštevaje okoliščine njegovega prizadevanja. Naj vendar nihče ne zahteva, da kosim travnik, če nimam upanja, da se vreme zjasni, ali da zasajam zelnik, če mi dež ne priliva sproti malim sadikom. Zastavi naj v višji šolski svet ves svoj vpliv, da se med letom ne bode nepotrebno menjavalo učiteljstva, kar povzroča le nerede, male uspehe in večne premenjave ur-nikov (ročna dela, telovadba). Učiteljstvo, ki se poteza za posamezna učna mesta, naj skuša prepričati, da vsi ne moremo biti v mestih, njih okoliči, ali pa ob železnicah. Naj li prihajajo na deželo le najslabše učne moči? — Poročilo se začasno pomudi tudi pri naših predstojnikih, zlasti g. nadzornikih. Napačno tolmači naše razme-

re napram njim, ki se zaveda, da jih je rodil naš mnogoletni organiz. boj, a jih obenem kot le-nun izigrava stanu v sramoto, svoji vesti v breme in v zlo najbližji bodočnosti. S podvojeno silo — treba, da delamo! — V okraju se je letos razširilo več šol, kar so naši gotovi neprijatelji izrabili, da so lopnili i po nas, ki se osamosva-jamo. Hujskanje bi utegnlo roditi najtežje posledice, da nismo znali omejitj sovražne naklane. Največje priznanje v tem boju gre našemu gosp. okrajnemu glavarju in nadzorniku, ki sta z železno pestjo ščitila šolo in učiteljstvo. Prepričali smo, da v Predosliih niso razdejali nadučiteljevega krasnega pohištva, da v Predvoru novo-došli učitelj ni bil od nahujskane mase napaden, da se je zaustavil v Cerkljarski šolski »štrajk«. Ker odgovarja razširjanje šol zahtevam našega šolskega zakona in socialnim potrebam učiteljstva, naj bi v bodoče učiteljstvo ščitile tudi organizacije. Kot I. mož bi mi morali stati za vsakim našim članom. Glejte tiskarsko organizacijo in vihre, ki nastajajo, če je posamezniku prizade-jana le najmanjša krivica. Strmimo se krepkeje, da bomo v svobodni domovini res svobodni državljani, v svobodni šoli — svobodni učitelji!

G. blagajnik Sepacher prosj, da se članarina plačuje po šolskih vodstvih, če mogoče redno v mesečnih ali četrtletnih obrokih. Društveno premoženje je dokaj povoljno. — Ko se stavijo in vsprejmejo kandidatne liste v posamezne odseke za glavno okrajno učiteljsko skupščino, se izvoli po-listkih sledeči odbor: g. Luznar, predsednik; Janja Miklavčičeva, podpredsednica; Jos. Lapajne, tajnik; Sepacher, blagajnik; ga. Slaparjeva, g. Brtoncelj in g. Zahrastnik kot odborniki.

Pri zborovanju v Celju bodo zastopali naš okraj Jos. Lapajne, Franc Rojina, A. Lajovic, Janja Miklavčičeva.

Med slučajnostmi se vsprejme tajnikov protest proti sklepu Beogradskega učiteljskega društva (Narodna Prosveta z dne 22. maja 1921.), ki zahteva, da se učiteljstvo nastavlja »ukaz-nim« potom. Poverjeničstvo UJU naj se potrud, da se učiteljstva ne izroči znova v igračo političnim strankam.

G. ravnatelj Lajovic zagovarja zahteve po zastopstvu meščanskega šolskega učiteljstva v vseh odsekih in korporacijah, kar se pa z ozirom na razmerje napram osnovnim šolam — odkloni.

G. nadzornik Rus opozarja tov. učiteljice na društvo Kolo slovenskih sester, g. J. Miklavčičeva na narodne veze, zlasti one v nekaterih starih cerkvah, g. Lajovic omenja »počitniška potovanja« glasom Tovariševih dopisov, po predlogu g. preds. pristopi društvo z 1 deležem »Učiteljskemu zdravilnemu domu v Slatini«, za-vrne se pa neka prošnja za podporo.

Jos. Lapajne.

Iz Jugoslavije.

— **Zopet naše plače!** »Naš Glas« priobčuje v svoji 24. številki uvodnik pod naslovom »Šole in šolniki«, v katerem prihaja člankar proti koncu do onega znanega primerjanja naših plač s plačami srednješolskega učiteljstva ter pravi: »Povem, da ima profesor z vsemi študijami, solidno izšolan, z vsemi izpiti, ki je krvavel tudi celo svetovno vojno, skozi tri leta svoje službe 2400 K letno manj prejemkov kakor dvanajst let mlajši učitelj-začetnik brez izpita, ki ima vrhutega še prosto stanovanje in ev. kurjavo in veliko cencjo in tečnejšo hrano ita deželi. Učitelj iste starosti pa, ki je med tem že vsa leta služboval, pa presega profesorja v prejemkih okroglo za štirinajsttisoč kron letno, in tako naprej. Poznam slučaji, ki je principijelnega pomena, da bo imel dijak, ki je padel v gimnaziji v petih predmetih in ki je šel na učiteljske, ob nastopu službe večje prejemke kakor njegov profesor, ki ga je vrigel.« — Tei neopokusnosti je dodana še sledeča opazka: »Izrecno naglašam, da to ni napad na učiteljstvo, ker jim vse to od srca privo-žimo!« — Člankar samemu sebi ne veruje pri tej zadnji trditvi. Če bi imel kolikoj čuta pravičnosti in razsodnosti, ne bi se spodikal ob učiteljstvo in njegove plače, ki so mu — kljub vsem zatrditvam — velik trn v peti. Zadnji čas je, da neha vlačiti »Naš Glas« učiteljske plače po svojih predalih in krene v tem oziru na druga pota!

— **Poset.** Naše uredništvo in strokovno tajništvo je posetil prošlo soboto g. Milan Rabrenović, referent v ministrstvu prosvete v Beogradu.

— **Dopust za sokolski zlet v Osijeku.** Višji šolski svet je dovolil učiteljem-Sokolom na mestnih osnovnih in meščanskih šolah, ki se udeleže sokolskega zleta v Osijek, dopust za čas od 25. junija do 1. julija t. l.

— **Pokojnine učiteljskih vdov in sirot.** V ministrstvu prosvete je izgotovljen načrt nove naredbе o pokojninah učiteljskih vdov in sirot. Naredba se predloži ministrskemu svetu v odobrenje.

— **Vidov dan in šolski sklep.** V tork, 28. junija t. l. proslavijo ob sklepu šolskega leta vse šole po mestih tudi Vidov

dan, na deželi pa ta narodni praznik na običajni način, t. i. z mašo in predavanjem o pomenu dneva.

— **V Apačah** je umrl pred kratkim tja došli učitelj Andrej Gabruč v najlepših letih. Pokojni Andrej Gabruč je bil znan narodni delavec iz naše slovenske koroške, rodom iz Pečnice pri Ledenicah član znane narodne rodovine. Po plebiscitu se je moral umakniti v Slovensko Koroško, ki obžaluje v njegovi izgubi enega svojih najboljših sinov. N. v m. p.!

— **Gospodinjki tečaj za učiteljice.** Poverjeničstvo za kmetijstvo priredi v času od 25. julija do 27. avgusta t. l. pettedenski gospodinjki tečaj za učiteljice na kmetijsko - gospodinjki šoli v Marjanišču v Ljubljani V ta tečaj se sprejemajo prosilke pod sledečimi pogoji: 1. da imajo najmanj 5 let ljudskošolske učiteljske prakse in usposobljenosti izpit za ljudske šole, 2. da so s kmetijsko doma oziroma, da so se s kmetijskim gospodinjstvom že praktično pečale, 3. da so že po svojem dosedanem delovanju pokazale potrebno zanimanje in voljo za gospodinjki potek. 4. da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove gospodinj-sko-nadaljevalni tečaji in 5. da napravijo koncem tečaja izpit o predavani učni tvarini in si pridobe s tem izpričevalo učne usposobljenosti za strokovni pouk na kmetijsko-nadaljevalnih tečajih. Prosilke naj poleg tega navedejo (brez priloge) v prošnji tudi vse druge običajne podatke glede starosti, rojstnega kraja, dovršenih študij in dosedanjega službovanja. V tečaj sprejete učiteljice dobe v zavodu prosto oskrbo. Sprejete udeležke se morajo z reverzom zavezati, da se bodo točno udeleževale pouka in ravnale v vsem po odredbah vodstva. Prošnje za sprejem v kmetijsko-gospodinjki tečaj je vlagati naravnost pri poverjeničstvu za kmetijstvo v Ljubljani, in sicer najkasneje do 5. julija t. l. Za štajerske učiteljice se bo izposlal potrebni dopust.

— **Kmetijski in gospodinjki tečaj.** Prošnje za učiteljska tečaja na kmetijski šoli na Grmu in na Gospodinjki šoli v Marjanišču v Ljubljani naj se predlože potom dotičnega šolskega vodstva. Prošnji ni treba kolekovati in je vse potrebne podatke navesti brez priloge, kar naj prosilci uvažujejo.

— **Proslava Vidovega dne v Celju.** Mestna deška in dekliška osnovna šola priredita v celjskem mestnem gledališču na letošnje Vidovo dne 28. junija ob 20. uri slavnostno predstavo. Izvajal se bo mladinski narodni igrokaz »Kralj Matjaževa vojska« s petjem in plesom v osmih slikah. Igro pripravlja priznani režiser tov. Stanko Gradišnik; pevске točke je pa oskrbel tov. Ciril Pregelj. Igrokaz, katerega je spisala po narodnih pripovedkah Celjanka, gospa Marica dr. Sernečeva, ima sledeče slike: 1. na kmetskem dvorišču; 2. in 3. v kmetski sobi; 4. v gozdu; 5. pred puščavnikovo kolibo; 6. pred votlino kralja Matjaža; 7. v kralj Matjaževi votlini; 8. zopet na kmetskem dvorišču. Razum 17 glavnih ulog sodelujejo v igri še vile, vaščani, vaška deca in vojsčaki kralja Matjaža, skupno 48 šolarjev. Pri predstavi sodeluje pomnožni orkester celjske mestne godbe. — Igrokaz se ponovi naslednjega dne, t. i. na praznik sv. Petra in Pavla točno ob 16. uri in bo obiskovalcem omogočen povratek z večernim vlakom v Savinjsko dolino kakor tudi proti Zidanem mostu. Z ozirom na to, da je ta igra izvirna novost in bo sploh prvič na gledališkem odru, vlada za to predstavo povsod veliko zanimanje.

— **Vabilo** na sestanek vseh prijateljev potovanja in »počitniške zveze«, ki se vrši v nedeljo, dne 26. t. m. ob 9. uri (dopolne v sobi I. a razreda na I. mestni deški ljudski šoli (na Ledeni) v Ljubljani. Spored: 1. Razjasnitev važnosti potovanja in predlog, kako naj bi se zveza osnovala. 2. Volitev pripravljalnega odbora. 3. Slučajnosti. Opozorjam na važnost tega sestanka, ker se bo osnovala učiteljsko-počitniška zveza, ki bo preskrbovala tovarišem (icam), ki želijo potovati, razne ugodnosti. Še enkrat uljudno vabi Miroslav Zor, učitelj.

— **Učiteljstvo konjiškega okraja** je izvolilo svojim zastopnikom v okr. šol. svet tov. Alojzija Malenška, učitelja v Konjicah.

— **Zglasila za sprejem v I. letnik drž. moškega in ženskega učiteljskega v Ljubljani** sprejema ravnateljstvo v nedeljo, dne 10. julija t. l. od 8.—12. ure. Vnanji učenci se lahke zglasijo tudi pisмено. Učenci (učenke), ki so dovršili s poveljnimi uspehom 4. razred srednje šole (liceja) ali zastavni razred meščanske šole, se sprejemajo brez izpita. Sprejemni izpiti za ostale — ako bo še kaj prostora — se bodo vršili 9. in 10. septembra.

Trbovlje. Dne 12. t. m. je priredila mladina obeh vodenskih šol in otroškega vrtca pod vodstvom učiteljstva veliko predstavo z bogatim vzporedom v »Delavskem domu«. Z veseljem so gledali ljudje, koliko življenja, koliko sile je v njihovih otrocih, ko so stali na lepem odrju. Lepe besede so kipele iz njihovih otroških duš, se razlivala v številna srca, ki jim je malokdaj dano doživeti lepo uro. Zakaj sajasta je naša dolina, lepe in solne besede potrebna, kakor bolnik v deževnih dneh. Ob začetku je govoril Velkavrhov Jože. Prelepe besede so bile v srcu porojene, da so se razlile kakor globoka pesem ljubezni po dvorani. Petje, deklamacije, razni prizori in otroški plesi so dobro uspeli. Najbolj pa je segel v srce »Razgovor« (Župančič), ki sta ga mojstrsko prednašala učenec 5. in učenka 6. razreda. Silna žalost in težka slutnja, ki je v zvonečih besedah, je mogočno vplivala. Lepo je bilo, z veseljem napravljeno. Samo igra »Indijski siroti« mi ni ugajala. Zakaj indijske misijone na otroški oder? Po domačih igrah segajmo drugič, da bomo imeli kaj od tega. Sicer pa smo bili vseeno zadovoljni. Čisti dobiček (2500 K) je za novo otvoritev gospodinjске šole v Trbovljah. Tako naprej! Naša dolina je nas potrebna bolj ko katera druga. Pa ne samo nas, temveč tudi naše ljubezni do dela in naših dejanj.

Razstava ženskih ročnih del priredi II. dekliška meščanska šola v Ljubljani dne 28., 29. in 30. t. m. od 8.—12. ure dopoldne in od 3.—6. ure popoldne.

Iz konjiškega okraja. Poročajo nam: V konjiškem okraju se nahaja neki nadučitelj, ki pošilja svojega sina nabirat za zvonove po domači in po sosednjih farah. Ni pa še nikdar poslal svojega otroka nabirat za »Jugoslovansko Matico« ali za »zaščito deca«, ali v drugi dobredelni namen. In to v času, ko bljuva »Straža« iz svojega najumazanejšega žrela na učitelstvo. Seveda je dobil »pohvalo« s priznice in to je tudi nekaj... Brez komentara...

Počitniška tečaja za telovadbo. V letošnjih počitnicah bosta 2 tečaja za telovadbo, ako dobimo pravočasno za to potrebni, v državni proračun postavljent kredit. Telovadni tečaj za učitelje bo na državnem učiteljskem v Ljubljani od 8. avgusta do 3. septembra 1921, tečaj za učiteljice pa na državnem moškem učiteljskem v Mariboru od 3. do 29. avgusta. V vsak tečaj se sprejme do 40 učiteliev(ice), ki ne smejo biti stari(re) nad 35 let. Ker se natečaj še ne more razpisati, naj pošljejo učitelj(ice) prijave na dopisnici naravnost L. Poljancu v Ljubljani, Višji šolski svet.

Sprejemni izpiti za I. razred drž. realke v Mariboru za šolsko leto 1921/22 se vrše v soboto dne 2. julija 1921 dop. ob 9 in pol uri (pismena naloga) in popoldan ob 3. uri (ustni izpit). O sprejemu se odloči še isti dan. Priglasiti se je ali osebnv v pisarni dne 30. junija in 1. julija dopoldne od 9.—12. ure ali tudi pismeno po pošti do 1. julija. Predložiti je treba izpričevalo o dovršenem 4. razr. ljudske šole, krstni list, domovnico in potrdilo o cepljeniu koz.

Sromlje pri Brežicah. V svetovnoznanim vinskem kraju v Sromljah je imel tamošnji začasni šolski vodja Josip Reichmann 19. t. m. roditeljski sestanek o predmetu: »Ali nam alkohol koristi ali škoduje«. Kljub slabemu vremenu je bil obisk precejšen. Od časa njegovega službenega nastopa v Sromljah, 31. marca 1921, je to že drugi rodbinski sestanek.

Poroča. Dne 18. t. m. se je poročil v Kranjski gori g. tovariš Franjo Pečar, učitelj na Bledu, z gospodično Marijo Černetovo, hčerko ugledne narodne rodbine g. Jakoba Černe, hotelirja in lesnega trgovca v Kr. gori. — Novoporočenima ključemo: Na mnoga leta!

Članarina in darila za učiteljski konvikt. Tov. Adamič Arnošt iz Škocjana pri Turjaku 100 kron. — Fran Vejt, učitelj na Jesenicah 16 K 80 vin. — Fran Jurčič iz Štrekljevca 10 K.

Književnost in umetnost.

»Zbirka važnejših novih naredb in odredb za ljudske in meščanske šole ter učiteljsča v Sloveniji« je naslov 100 strani obsegoči knjižici, ki je izšla pravkar v zalogi »Slovenske Šolske Matice«. Vsebinsko knjige označa dovolj jasno naslov sam, obsega pa čas od prevrata do konca leta 1920. Zbirka je važna za vsakega učitelja oziroma učiteljico, zato naj bi ne bilo člana učiteljskega stanu, ki bi je ne imel v svoji knjižnici. Stane 5 D ter se naroča potom Slov. Šol. Matice ali Učiteljske tiskarne. Sezite marljivo po njej!

»Parni kotlek«. Spisal ing. Gvidon Gulič. V Ljubljani 1921. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena za vezano knjigo 40 K. Po vzgledu češke

zbirke »Za vzdělanim« smo končno tudi Slovenci dobili popularno znanstveno knjižnico, ki bo pri našala kratke in praktične razprave iz vseh strok vede. Hitro se boš lahko informiral iz takih zveščičev ter ne bo treba iskati debelih knjig, ki so vporabne končno le strokovnjakom. Inž. Gulič je svojo razpravo namenil kurjačem in sestnikom parnih kotlov, delovodjem in drugim praktičnim osebam, zlasti pa naraščaju. V splošnem podaja spis vse, kar treba vedeti o parnem kotlu. Terminologijo je deloma ustvaril po slovenskem in drugih slovanskih jezikih. Priložen je tudi slovensko - nemški slovarček in prinaša veliko število šematičnih skic in slik kotla in njegovih delov. Posamezna poglavja so tudi čisto znanstvena ter vpoštevajo najnovejše izumne na tem polju. Knjigo toplo pozdravljamo in priporočamo.

Sokolje. Vsebinsko junjskega zvezka: 1. Poziv mornariča »Sokolčima«. R. Katalinič - Jere-tov. — 2. Sokolice. Dr. J. L. — 3. Sokolskemu naraščaju. N. Perko. (Dalje.) — 4. Zlet franco-skih gimnastov v Lille. Dr. V. Ravnihar. — 5. Javna telovadba šolske mladine v Ljubljani. Dr. R. F. — 6. Makova žetev. Dr. Pivko. — 7. Glas-nik. Naročnina znaša letno 36 kron; list se naro-ča pri upravištvu v Učiteljski tiskarni v Ljub-ljani. Poskrbite, da se Sokolje čim bolj razširi med slovensko mladino!

Československo - lhoslovanska Liga. V Pragi je pričel izhajati mesečnik pod gorenjim imenom. Namen mu je, gojiti čim največje stike med čehoslovaškim narodom na eni in našim narodom na drugi strani. Poleg čeških prispev-kov čitamo v listu tudi slovenske in hrvatske prispevke. List dobiva vsak, ki je član Lige. Letna članarina znaša 24 čehoslov. kron. Kdor želi list, naj se obrne na administracijo lista v Prago II., Mikulandska ulica č. 7., III. p.

»Novi Rod«. Vsebinsko lepo ilustrirane 5. šte-vilko: Čika - Jova - Gradnik: Joža pase goske. — Cv. Golar: Črna noč je. — Fr. Roš: Pesem lastavic. — Fr. Roš: Škrjanček. — Fran Milčin-ski: Zgodbe kraljeviča Marka. — Slika. — E. Gangl: Junaška. — R. K.: Iz naše zgodovine. — Slika. — Igo Gruden: Naš Jože. — V. Mazi: Igrače. — Pouk in zabava. — Kotiček mailh. — »Novi Rod« izhaja 1. vsakega meseca v Trstu ter stane za vse leto 12 lir. Uredništvo in uprava sta v Trstu (Janko Samec, Trst, Ruggero Man-na, 20, I. nadstropje).

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Prejeli smo te dni pismo sledeče vsebine: »Že je precej Save oteklo v Dunav, odkar je tajnik Učit. društva za — — — okraj poslal za objavo prepis zapisnika našega zadnjega zborovanja. Vendar ga še nisem opazil v U. T. Ne rečem, da je ravno kratak. Vendar se da krajišati na gola suha dejstva, ki vredijo toliko, da se objavi vsaj društvene funkcionarje. Ko bo zepet zborovanje, bo vihar in brezpotrebno pre-klanje, zakaj se druga dolgovozna društvena poročila objavijo, naša pa ne. Prosim g. urednika, da to vpoštevata zadnjč, ker v prihodnje bomo sila kratki, vsaj krajši pa gotovo kakor n. pr. Kočevarji v zadnjem »U. T.« Podpis predsednika. — Tovariša predsednika dotičnega društva pro-simo, naj si poišče štev. 23. »Učit. Tovariša« ter prebere pazljivo, kar smo baš na njegov naslov napisali v listnici uredništva. Da bi urednik se-stavljaj na podlagi dopisanih dopisov, ki obse-gajo včasih po več pol. poročila o društvenih zborovanjih, je vsekakor malo prevelika za-hteva. To ni urednikovo delo, pač pa je to posci društvenega tajnika, katerega blagovolite prijeti krepko za ušesa! Da pa bo zadeva do prihod-njega Vašega zborovanja v redu in da ne bo »vi-harja in brezpotrebne preklanja«, naročite tov. tajniku, da sestavi poročilo za prihodnjo Tovar-iševo številko. Če bo krajše od onega Kočevarjev v zadnjem »U. T.«, bo tudi uredniku prav ljubo! Pa brez zamere in pozdrav!

Tovarišica P. B.: Prejeli, hvala! — **L. P.:** Priobčimo v eni prihodnjih števil. — **J. S.:** Prihodnjč, hvala!

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništva

Ljubljana.

Tiska »Učiteljska iskarna« v Ljubljani.

Ruska književnost! Tražite cjenike ruskih origi-nalnih knjiga od Česko-jugo-slovenske naklade J. Herejk, Zagreb.

Jirasek: Filozofska historija. K 30. Sjajni histo-rični roman. Upravo izašao. Naručite si odmah kod Česko-jugoslovenske naklade J. Herejk, Zagreb.

Svakovrstne razglednice umjetničke, historičke, ljubavne i. t. d. Papir svake vrsti uz vrlo jeftine cijene nudi Česko-jugoslovenska naklada J. Herejk, Zagreb.

Kupim

»Brandapparat« kompletan ali pa tudi samo, Platin-Stifte nove ali že rabljene.

Drago Višnar
Jesenice.

Izšla je brošura:
Zbirka važnejših novih naredb in odredb za ljudske in meščanske šole ter učiteljsča v Sloveniji.

Sestavil: Fr. Fink, okr. šol. nadzornik.
I zvezek. (Od prevrata do konca I. 1920)

To zelo potrebno, pregledno in praktično sestavljeno knjižico, priporočamo najtopleje vsem okrajnim in krajnim šolskim svetom, ravnateljstvom učiteljskih in meščanskih šol, šolskim vodstvom in vsemu učiteljstvu. Cena 5 D.

Dobiva se v knjigarni Učiteljske tiskarne.

ZAHVALA.

V dnevih gorja in žalosti, ko naju je tako nepričakovano ostavil iskreno ljubjeni in edini otrok

Tonček

najin up, najino veselje, najino vse, se čutiva povsem nezmožna, odzvati se primerno za vse premnoge dokaze sočutja in ljubezni. Bodi nama torej dovoljeno, izreči tem potom vsem, ki so bili milemu pokojniku v njegovih zadnjih urah v tolažbo in pomoč; vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili v Ljubljani; vsem, ki so mu obložili krsto s toliko množino krasnega cvetja; vsem, ki so kakorkoli pripomogli k veličastju njegove zadnje poti v domače počivališče; za vse izraze sožalja in tolažbe iz globočine najinih izmučenih src najiskrenejšo, najsrčnejšo zahvalo!

Št. Jurij ob Juž železnici, dne 5. junija 1921.

Nadučitelj Anton Sivka in soproga.

Za našo mladino!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča **Učiteljska knjigarna** v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«, in sicer: Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I, II, III, IV, V, VI. zvezek po K 12.— Andrej Rapč: I, II, III, V, VI. zvezek po " 12.— Mišjakov Julče: I, II, III, IV, V, VI. zvezek po " 12.— Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I. in II. zvezek po " 12.— Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, I. in II. zvezek po " 12.— Babica pripoveduje. Spis za mladino po " 12.— Marko Šenjanin: Slovenski Robinzon " 15.—

Nadalje:
Rab. Tagore: Povestice " 12.— Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedi " 30.— Cvetko Golar: Prelepa Vasiljca " 12.— Bob za mladi zob (pesmice) " 12.— Dr. Ivan Läh: Dore " 10.— Oton Župančič: Sto ugank (pesmice) " 3.— Mark Twain: Mali klatež brož. K 26— vez. K 32— Franc Rojce: Tončkove sanje (igrice) " 20.— Ewald Bolka: Dvonožec " K 50— " 56.— Fran Levstik: Martin Krpan " 20.— Ivan Albreht: Mlada greda (pesmice) " 40.— Jos. Pavčič: Našim malčkom (Malim pianistom) " 40.— Nemcova: Češke pravljice (II. zvezek.) " K 11— " — France Bevk: Pastirčki pri kresu in plesu " 12— " 16— Moj zverinjak " 20—

Razen tega vse šolske potreščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Solske pušice (peresnice) po K 5—, 6—, 8-40. 9—, 25—, 30—.

Novo! Fran Levstik, zbrani spisi za mladino. Priredila: **Novo!** Fr. Erjavec in P. Flerč. Ilustroval: Anton Koželj. Broš. 46 K, elegantno vez. 54 K.

Šolski list. Od šolskega lista je na razpolago samo še 3. štev. II. stopnje (Rapč) cena 14 K in 2. štev. III. stopnje (Flerč) cena 14 K.

V prid Učiteljskemu konviktu:

Žirovnik: Narodne pesmi, I. II. in III. stopnja cena 5 K.

Marolt: Narodne himne in domorodne pesmi za mladino.

Te himne so odobrene od višj. šol. sveta za šolsko uporabo.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dediščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18—.

Otroški oder Drugi predelani natls. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtcev in ljudskih šol. Broš. K 16—.

H. PODKRAJŠEK: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Broš. 12 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14—.